

ITBUSINESS & TECHNOLOGY 2020

ITBUSINESS & TECHNOLOGY 2020

Állami adatvagyon: csiszolatlan gyémánt

Az egyik legnagyobb adatgazda az állam, de az állami adatvagyon jelentős része ma még kihasználatlanul, parlagon hever. Mindez megváltozhat, ha elfogadják a már évek óta formálódó, és immár a Mester-séges Intelligencia Stratégia részét alkotó adatvagyon-stratégiát.

Nem lehet mondani, hogy elkapkodták volna a hazai adatvagyon-politika kialakítását. Már 2015-ben kormánydöntés született a közadat-kataszter létrehozásáról, azóta pedig elkészült egy Fehér Könyv, a Belügyminisztérium támogatásával és a BME gondozásában létrejött a hazai közadat-portál, és sor került egy közel 10 ezer adatkört és adatbázist tartalmazó felmérésre is. Utóbbiak közül mintegy 120 az, amely mélyebben érinti a digitális ökoszisztémát; ezek számba vétele, az adatok tisztítása már folyamatban van.

Tisztázandó keretek

A tényleges stratégia kialakítását azonban számos tényező hátráltatta – mondta az ITBUSINESS & Technology 2020 konferencián tartott előadásában *Gál András Levente*, a Digitális Jólét Program (DJP) szakmai vezetője. Az első gondot rögtön az adat, az adatvagyon definiálása és jogi értelmezése jelenti, amelyre egyébként nemzetközi szinten sincs jó és követhető példa. Az adatokat rendszerint a személyes adat relációjában definiálják, miközben az adatvagyon a szerzői jog eszközeivel próbálják kezelni. Ugyanakkor nyilvánvaló, hogy (például) az országon belüli áruszállításból állami körben keletkező adatok köre nem ugyanazt a kategóriát képviseli, mint egy regény vagy zenemű.

„Próbálkoztunk azzal, hogy az állami adatvagyon az üzleti titok fogalmából vezessük le vagy éppen dologi jogi keretet adjunk neki, de most az látszik valószínűnek, hogy teljesen új jogintézményt honosítunk meg a kezelésére. A jogdogmatikai keretek meghatározása után már kialakíthatjuk az adatvagyon fogalmi rendszerét is”, érzékeltette a feladat nehézségeit *Gál András Levente*.

A jogi keretrendszer definiálatlansága mellett a további problémák között van, hogy az adatvagyonnal kapcsolatos feladat- és hatáskörök széttagoltak az állami szervek és intézmények között, a közigazgatási nyilvántartások száma nem ismert, ráadásul a bennük szereplő adatkörök feldolgozottsága még csekély. Ehhez járul hozzá még az is, hogy közigazgatás és gazdasági értelemben az adat értéke jelentősen alulértékelt, és nincs egyértelmű válasz arra, hogy miként számítható az adatvagyon értéke, hogyan és ki felé kell elszámolni, amikor felhasználják ezeket az adatokat.

Formálódó keretek

Az előadást követő kerekasztal-beszélgetésen *Sikolya Zsolt*, a közigazgatás fejlesztésével foglalkozó Magyar Egyesület elnökségi tagja elmondta, hogy többféle szempontból is kategorizálható az állami adatvagyon. Az európai adatstratégia mintegy tucatnyi olyan szakterületet definiál, amelyeken szakpolitikai adattereket kívánnak létrehozni. Ilyen terület például a mezőgazdaság, az egészségügy, a tudomány, a mobilitás vagy éppen a tudomány. Emellett viszont jogi oldalról is kategorizálhatók az adatok (személyes, nem személyes, közérdekű, közérdekből nyilvános, egyebek). *Dávid Róbert*, a Belügyminisztérium főosztályvezetője szerint a gyakorlat szempontjából az fogja pontosan definiálni az adatvagyon, hogy milyen hasznot lehet belőle kinyerni. Ilyen értelemben az anonim, statisztikai jellegű adatok jóval több célra használhatók, mint a nem anonim adatok. Miközben még folyik az elméleti előkészítő munka, már alakul a nemzeti adatvagyon hasznosításához kapcsolódó intézményrendszer. A DJP keretein belül már működik a Nemzeti Adat Tudásközpont (NATUK), amely különféle pilotprojektek keretében vizsgálja egyebek mellett a közadatok

Lemaradásban?

Magyarországon még hónapokat kell arra várni, hogy az állami adatvagyon-gazdálkodással kapcsolatos jogszabályok megjelenjenek. Ezzel a többi európai államhoz képest nem, a nagy technológiai cégekhez viszonyítva viszont igenis lemaradásban van Magyarország, ismerte el *Gál András Levente*. Ezen a téren a nagy techcégek, mint a Facebook és a Google viszik a prímet, és az egyes országoknak az általuk diktált változásokra kell reagálni jogi és közigazgatási szempontból is. Ami pedig a szakpolitikai irányokat illeti, a magyar kormányzat számára szimpatikusabb az Egyesült Államok patrióta hozzáállása a nemzeti törzsadat-vagyon védelme tekintetében. „Ha elfogadjuk, hogy a jövő gazdaságában az adat fölötti rendelkezés majd hogyan fontosabb és nagyobb értéket képvisel mint az olajkincs, akkor nem engedhető meg az Európai Unió önfeladással felérő, bár talán lassan változó álláspontja, mely szerint az állami adatvagyon minél nagyobb részét térítés nélkül kell bárki számára szabadon hozzáférhetővé tenni” – mondta a DJP szakmai vezetője.

tisztaságát, a különféle hozzáférési lehetőségeket és a hasznosíthatóság egyéb technológiai feltételeit. A későbbiekben hozzá majd létre a Nemzeti Adatvagyon Ügynökséget (NAVÜ) is, amely más állami ügynökségekhez hasonlóan, egységes módszertan és eljárásrend szerint gondoskodik a közadatok hasznosításáról.

A hazai szép

Ezzel Magyarországon is beindulhat az adatgazdaság, és jövőre már működhetnek a NAVÜ által auditált, megfelelő pénzügyi dimenzióba helyezett adathasznosítási pilotprojektek. Ezzel kapcsolatban *Gál András Levente* hangsúlyozta: rendkívül lényeges, hogy a magyar közadatokra magyar vállalkozások fejlesszenek alkalmazásokat és szolgáltatásokat. Óriási lehetőséget lát például a FÖMI térinformatikai adataiban, amelyre számos hasznos, akár a Google-nek is konkurenciát teremtő alkalmazás lenne létrehozható. Az ilyen fejlesztések támogatása prioritás a szakpolitika részéről – mondta *Sebők Katalin*, a Nemzeti Kutatás-fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettese. Folyamatos párbeszéd folyik az állami és piaci szereplők között, hogy melyek azok a legígéretesebb területek, ahol valamilyen újdonsággal ki lehet tűnni. Ugyanakkor arra is felhívta a figyelmet, hogy a hazai kezdeményezéseknek is kell idő, hogy sikeresek legyenek, mint ahogy a Google sem egy hónap alatt lett az, ami.

Schopp Attila

GÁL ANDRÁS LEVENTE,
DIGITÁLIS JÓLÉT PROGRAM

FORRÁS: ITB

SIKOLYA ZSOLT,
MAGYARY EGYESÜLET

FORRÁS: ITB

DÁVID RÓBERT,
BELÜGYMINISZTERIUM

FORRÁS: ITB

SEBŐK KATALIN, NKFIH

FORRÁS: ITB